

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra anglistiky

Bakalářská práce

Slovní zásoba českých profesionálních sportovců v zahraničním angažmá

English vocabulary of Czech professional sportsmen playing abroad

Vypracoval: Dušan Mendel

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Emmer

České Budějovice 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci na téma “Slovní zásoba českých profesionálních sportovců v zahraničním angažmá” jsem vypracoval samostatně pod vedením pana Mgr. Jaroslava Emmera pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 23. dubna 2021

Dušan Mendel

Poděkování

Mé poděkování patří v první řadě panu Mgr. Jaroslavu Emmerovi za věcné připomínky, vstřícnost, podporu a mimořádnou trpělivost, kterou mi při psaní mé bakalářské práce věnoval. Velice děkuji také Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, která mi od roku 2017 umožnila studium na pedagogické fakultě.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Dušan MENDEL
Osobní číslo: P17769
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání
Téma práce: Slovní zásoba českých profesionálních sportovců v zahraničním angažmá
Zadávající katedra: Katedra anglistiky

Zásady pro vypracování

Vrcholoví sportovci často odchází působit do prestižních zahraničních soutěží, zejména jedná-li se o sporty jako je fotbal či hokej. Zahraniční angažmá však ve většině případů znamená, že sportovci musí pro komunikaci s ostatními členy týmu používat angličtinu, která je považována za mezinárodní jazyk. Tato práce se bude zabývat slovní zásobou, kterou sportovci potřebují ovládat především v začátcích svého angažmá. Praktickým výstupem této práce by měl být seznam základních slov a frází, který by sportovce mohl pomoci připravit na komunikaci při nástupu do zahraničního klubu.

V teoretické části autor po prostudování odborné literatury popíše obecnou strukturu slovní zásoby angličtiny, přičemž se bude blíže věnovat slovní zásobě odpovídající úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce (anglicky CEFR) a její aplikace na sportovní prostředí. Autor také přiblíží konkrétní lexikální okruhy spojené s fotbalem a hokejem, které se přímo týkají herních a tréninkových polynů, názvů vybavení a sportovišť atd.

V praktické části autor sestaví dotazník, který bude obsahovat slovní zásobu relevantní pro daný sport a odpovídající úrovni A2 dle SERR. Tento dotazník bude předložen sportovcům působícím v zahraničí a poskytne tak zpětnou vazbu týkající se znalosti uvedené slovní zásoby. Dotazování sportovců budou zároveň instruováni, aby případně doplnili výrazy, které v dotazníku nenašli, avšak připadají jim pro jejich sport důležité. Autor nakonec shrne výsledky dotazníku a okomentuje je.

Výstupem práce bude seznam základních slov a frází pro praktické využití pro sportovce působící v zahraničí.

Práce bude psána v českém jazyce.

Rozsah pracovní zprávy: 30 – 50 stran
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

Cruse, D. A.: Meaning in Language. Oxford: OUP, 2000.
Lavric, E.; Pisek, G.; Skinner A.; Stadler, W. (eds.) The Linguistics of Football. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2008.
Lipka, L.: English Lexicology. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2002.
Mitchum, R.: Hockey, Language and the Brain. Online:

<https://sciencelife.uchospitals.edu/2009/08/17/hockey-language-and-the-brain/> Council of Europe: Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment. Cambridge, U.K.: Press Syndicate of the University of Cambridge, 2001.

Online: <https://rm.coe.int/1680459f97>

Učebnice angličtiny pro sportovce – začátečníci. Online: <https://langschoo1.eu/textbook/beginners-sport-en/index.cs.html>
Učebnice angličtiny pro sportovce – mírně pokročilí. Online: <https://langschoo1.eu/courses/preinter-sport-en/index.cs.html>

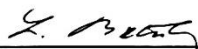
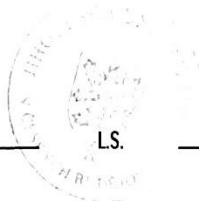
Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jaroslav Emmer**
Katedra anglistiky

Datum zadání bakalářské práce: **26. dubna 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

V Českých Budějovicích dne 26. dubna 2019

doc. RNDr. Helena Koldová, Ph.D.
děkanka

doc. PhDr. Lucie Betáková, Ph.D.
vedoucí katedry

Anotace

Tématem této práce je slovní zásoba českých profesionálních sportovců v zahraničním angažmá. Hlavní náplň spočívá ve zmapování slovní zásoby anglicky mluvících fotbalových a hokejových komentátorů a sportovců. Zároveň se také věnuje profesionálním hráčům pocházejícím z České republiky a jejich zkušenostem se sportovním slangem. Spolu s osmi vybranými fotbalisty a hokejisty, kteří prožili alespoň část své kariéry v zahraničí, probírám otázky týkající se cizího, v tomto případě anglického, jazyka.

V teoretické části cílím kromě postavení anglického jazyka ve světě a současné slovní zásoby také na téma profesionálního sportu a jazyka. Zaměřuji se na sportovní slang, fotbalovou a hokejovou terminologii a porovnávám českou a anglickou sportovní mluvu. V praktické části zkoumám formou videozáznamů slovní zásobu fotbalových a hokejových komentátorů a hráčů. Prostřednictvím rozhovorů s vybranými českými profesionálními sportovci následně zjišťuji, jakým způsobem se v zahraničních klubech dorozumívali či jak velkou pro ně cizí jazyk představoval překážku. Sestavuji s nimi také tabulku, která odpovídá na otázku, zda sportovci rozumí základní fotbalové a hokejové terminologii.

Klíčová slova:

Anglický, jazyk, sport, sportovec, slang, fotbal, hokej, slovní zásoba, terminologie

Abstract

The aim of this bachelor thesis refers to the English vocabulary of Czech professional sportsmen playing abroad. The main goal is to chart the vocabulary of the English-speaking football and hockey commentators and professional sportsmen. The attention is paid to Czech professional football and hockey players who played abroad and their experience with the sports slang. I discuss questions related to the English language with eight sportsmen from the Czech Republic who spent some time in their careers abroad.

In the theoretical part, I mention the position of the English language in the World, current English vocabulary, and the topic of a professional sport and language. The work will also include sports slang, football and hockey terminology, and a comparison of Czech and English sports speech. In the practical part, I focus on the vocabulary of football and hockey commentators and sportsmen which I figure out with a help of the video records. Through interviews with selected Czech professional athletes, I find out how football and hockey players communicated in foreign clubs or how big a foreign language was an obstacle for them. I also try to form a table with them, which answers the question of whether athletes understand basic football and hockey terminology.

Keywords:

English, language, sport, sportsman, slang, football, hockey, vocabulary, terminology

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická část.....	11
1.1 Anglický jazyk	11
1.1.1 Postavení jazyka v měřítku celého světa	12
1.1.2 Současná anglická slovní zásoba	13
1.2 Profesionální sport a jazyk	14
1.2.1 Slang	15
1.2.2 Fotbalová terminologie	16
1.2.3 Hokejová terminologie	18
1.2.4 Nejčastěji používaná slova.....	19
1.2.5 Porovnání české a anglické fotbalové a hokejové mluvy	23
2 Praktická část.....	24
2.1 Cíl.....	24
2.2 Metodologie	24
2.3 Fotbalová terminologie	26
2.3.1 Komentátoři	26
2.3.2 Sportovci.....	31
2.3.3 Učebnice angličtiny pro sportovce	32
2.4 Hokejová terminologie.....	33
2.4.1 Komentátoři	33
2.4.2 Sportovci.....	36
2.4.3 Učebnice angličtiny pro sportovce	37
2.5 Rozhovory	38
2.5.1 Fotbalisté.....	39
2.5.2 Hokejisté	44
2.5.3 Celkové zjištění.....	49
Závěr	52
Seznam použité literatury	53

Úvod

Sport patří odjakživa mezi velice významné zábavní prvky společnosti. Jeho hlavní aktéři, tedy sportovci, plní díky svému umění funkci vzorů a idolů. Profesionalita ke sportu dříve nepatřila, v poslední době se však stává, že jsou na tom mnozí fotbalisté či hokejisté finančně lépe než například lékaři nebo učitelé. Většina sportovců sní o angažmá za hranicemi, méně už se však soustředí na to, jakým způsobem se v jiných zemích domluví.

Branou do úspěšného zvládnutí zahraničního angažmá se z pohledu sportovců často stává kromě výkonů také jazyk. Vrcholoví atleti, v tomto případě fotbalisté či hokejisté, se bez znalosti jazyka za hranicemi České republiky neobejdou, bohužel se však v mnoha případech stává, že si dobré jazykové dovednosti nemohou do životopisu pravdivě zapsat. Téma slovní zásoby a profesionálních sportovců nepatří ve světě mezi každodenně probíraná témata, je však nedílnou součástí života těch, kteří v klubech v cizích zemích působí.

Bakalářská práce na téma slovní zásoby českých profesionálních sportovců v zahraničním angažmá má za úkol zmapovat slovní zásobu cizího jazyka, kterou daní fotbalisté a hokejisté v zahraničí používají. Jednat se bude výhradně o anglický jazyk.

V této práci krátce nastiňuji anglický jazyk z obecného hlediska, základní pravidla týkající se anglické slovní zásoby, a věnuji se také postavení anglického jazyka v měřítku celého světa, včetně slangu. Většina informací v teoretické části vychází z knižních a internetových zdrojů, které jsou vypsány v závěrečné části této práce. V teoretické části také prezentuji tabulku nejčastěji používaných slov fotbalové a hokejové terminologie.

V praktické části se soustředím na mluvu fotbalových a hokejových komentátorů a hráčů. Čerpám z volně přístupných internetových videí a rozhovorů se samotnými sportovci působícími v zahraničí. Zkoumám složitost procesu naučení se cizího jazyka, jak dlouho trvá, než sportovec začne ovládat základy cizího jazyka a další otázky týkající se právě tohoto tématu. Zároveň jsem spolu se sportovci sestavil tabulku, která čtenářům napoví, jaká slova fotbalisté a hokejisté při působení za hranicemi České republiky používali, nepoužívali či vůbec neznali. Otázky ohledně jazyka směřuji na profesní činnosti, nikoliv na volnočasové aktivity sportovců.

Hledám odpovědi na problematiku týkající se složitosti jazyka sportovců, porovnávám sportovní mluvu anglického a českého jazyka a nastiňuji, jak složité je pro sportovce přejít v zahraničí přes jazykovou bariéru.

1 Teoretická část

1.1 Anglický jazyk

Anglický jazyk patří v lingvistických kruzích mezi velice často probíraná témata a důvodů, proč tomu tak je, se dá uvést hned několik. Angličtina se řadí do nejrozšířenější jazykové rodiny světa – indoevropských jazyků. Tato velice různorodá skupina se dále dělí na podrobnější celky, tzv. větve. Podle Warrena Cowgilla, profesora indoevropských jazyků Yaleovy univerzity, je těchto větví celkem 10. „Mezi větve indoevropských jazyků patří jazyky anatolské, indo-íránské, řecké, italické, germánské, arménské, tocharské, keltské, balto-slovanské a albánské.“ (Cowgill, 2020) Anglický jazyk se řadí po bok němčiny či nizozemštiny do větve germánských jazyků, respektive podskupiny západo-germánských jazyků.

Angličtinou hovoří téměř jedna třetina světové populace. „V dobách vlády královny Elizabeth (první, která vládla mezi lety 1558 až 1603) se pohyboval počet anglických mluvčích v rozmezí pěti až sedmi milionů. Na začátku vlády královny Elizabeth II., od roku 1952, se tohle číslo zvětšilo téměř pětinasobně. Říká se, že 250 milionů lidí uvedlo angličtinu jako svůj mateřský jazyk a u dalších 100 milionů lidí plní angličtina funkci cizího jazyka.“ (Crystal, 2002, p. 1)

„Angličtina je oficiálním či polooficiálním jazykem ve více než 70 oblastech světa.“ (Crystal, 2002, p. 5) Jako základní dorozumívací prostředek se anglický jazyk používá zejména ve Spojených státech amerických, Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku, Kanadě, Austrálii, Irsku, Novém Zélandu a částečně i v oblasti Karibského moře nebo ostrovů Tichého oceánu. Ve výše zmiňovaných zemích je angličtina primárním mateřským jazykem mnoha mluvčích, existuje však i řada zemí, kde je angličtina oficiálním jazykem i přes to, že neplní funkci mateřského, např. Indie, Singapur nebo státy subsaharské Afriky. Stejné postavení přísluší anglickému jazyku třeba také na Filipínách. (Crystal, 2020)

Anglický jazyk je dnes také považován za lingua franca. Toto označení získal jazyk díky mluvčím, jejichž mateřskou mluvou angličtina není. Právě anglický jazyk se u nich ale používá pro mezinárodní komunikaci. Organizace spojených národů používá oficiálně šest jazyků: arabštinu, čínštinu, angličtinu, francouzštinu, ruštinu a španělštinu. Anglický jazyk se výhradně využívá například k řízení letového provozu. (Mufwene, 2010)

Status „lingua franca“ také přirozeně způsobuje, že anglický jazyk patří mezi klíčové dorozumívací prostředky v prostředí sportu. V zahraničních fotbalových či hokejových klubech jsou často angažováni sportovci z cizích zemí a k počáteční komunikaci používají angličtinu. Z důvodu většího množství rodilých anglicky mluvících hráčů a trenérů tomu je například v případě anglického fotbalu či severoamerického hokeje. Cizinci se ale s pomocí angličtiny zpočátku dorozumívají také ve španělské, turecké či italské fotbalové lize.

1.1.1 Postavení jazyka v měřítku celého světa

Angličtina je výchozím jazykem pro západní svět a k zapojení do západní společnosti motivuje ovládnutí tohoto jazyka i lidi přijíždějící do těchto oblastí z jiných zemí. Anglický jazyk patří mezi klíčové dorozumívací prvky společnosti a jeho vliv můžeme pozorovat na velkém množství ostatních jazyků po celém světě. Do těchto jazyků proudí z anglického jazyka tzv. anglicismy, tedy jazykové prostředky převzaté z angličtiny do jiného jazyka nebo podle angličtiny v něm vytvořené. „Za anglicismus se v širokém smyslu považují prvky všech jazykových rovin a na všech stupních adaptace, v užším smyslu pak lexikální prostředky přejaté z angličtiny.“ (Bozděchová, 2021)

V českém jazyce se anglicismy objevují takřka ve všech odvětvích. Ve velkém měřítku se tyto výrazy vyskytují v reklamách (*banner, billboard* nebo *teleshopping*), elektronice (*notebook, laptop* či *mobil*), internetu (*web, e-mail* nebo *chat*), ekonomice (*manažer, marketing, byznys*), obchodu a službách (*shop* nebo *supermarket*), pohostinství (*hamburger, fast food* či *hot-dog*), hudbě (*song, rock* nebo *star*) nebo literatuře (*story, bestseller* či *horror*).

Předmětem této práce je primárně sport, v němž prostředky převzaté z angličtiny najdeme také. V oblasti fotbalu se jedná o slova jako *bek, brejk, centr, forvard* nebo *hatrick*. Naopak v hokeji se využívají třeba výrazy typu *bodyček, faul, formace* nebo *forčekink*. Tomuto tématu se budu věnovat důkladněji v dalších částech práce.

Angličtina patří mezi jazyky s bohatou slovní zásobou. Tento jazyk má klíčovou roli například v oblastech vědy a techniky, nicméně ani tato bohatá slovní zásoba nevznikla bez cizích vlivů. Anglický jazyk spadá do větve germánských jazyků. Na tvorbě anglického lexika se v první řadě podílela stará němčina, ze které vznikla stará angličtina. Do staré angličtiny se pak také asimilovala pojmenování měst z dob římské kolonizace, ale vliv

byl patrný také v oblasti náboženství nebo vědy. Slovní zásobu angličtiny dotvářely také francouzské výrazy. Slova putovala z francouzštiny do angličtiny v průběhu francouzského obsazení v 11. století, kdy se Anglie dostala pod nadvládu Normandů, tedy obyvatel současného území Francie. V tzv. vlnách ale tento proces probíhal i v jiných historických obdobích.

1.1.2 Současná anglická slovní zásoba

Pohledy na to, z jakých jazyků si angličtina vypůjčila slovní zásobu, se velice různí. Zajímavou analýzu publikoval v roce 1968 jazykovědec chorvatského původu Željko Bujas. Ve své knize s názvem *Frequency lists as aids in analysing the etymological composition of English* zveřejnil, že Helen May Eddy, profesorka románských jazyků a vedoucí katedry cizích jazyků na State University of Iowa, udává v anglické slovní zásobě 41 % zastoupení francouzských výrazů a 14 % latinských. (Bujas, 1968, p. 145)

Anglický jazyk převzal značné množství slov z francouzštiny. Slova, která můžeme najít v anglických slovnících, a jejichž původ by se dal označit za francouzský, je velké množství. Slovní kořeny francouzštiny jsou znatelné v mnoha odvětvích. V českém překladu stojí za zmínku anglická slova s francouzským původem jako například šofér (angl. *chauffeur*), ironie (angl. *irony*), garáž (angl. *garage*), balet (angl. *ballet*), bufet (angl. *buffet*), filet (angl. *fillet*) nebo kavárna (angl. *café*).

Slovní zásobu anglického jazyka však netvoří pouze slova přejatá z francouzštiny. Každodenně používaná slova jako karaoke (angl. *karaoke*), čaj (angl. *tea*) nebo citrón (angl. *lemon*) převzala angličtina z japonštiny, čínštiny a arabštiny. Obdobně tomu tak je i u výrazů typu kosmonaut (angl. *cosmonaut*), vanilka (angl. *vanilla*), balkón (angl. *balcony*) nebo mateřská škola (angl. *kindergarten*). Tato slova anglickému jazyku propůjčila ruština, španělština, italština a němčina.

David Crystal ve své knize *The English Language* zveřejnil slova z vybraných cizích jazyků, která přispěla slovní zásobě moderní angličtiny. Několik slov z dalších řečí, které jsem nezmínil v předešlých odstavcích, jsou vypsána v tabulce níže.

Jazyk	Výraz	Český překlad
Eskymáčetina	<i>Kayak</i>	Kajak
Finština	<i>Sauna</i>	Sauna

Havajština	<i>Ukulele</i>	Ukulele
Hebrejština	<i>Kosher</i>	Košer
Maďarština	<i>Paprika</i>	Paprika
Stará norština	<i>Egg</i>	Vejce
Perština	<i>Sofa</i>	Pohovka
Svahilština	<i>Safari</i>	Safari
Tibetština	<i>Yeti</i>	Yeti
Turečtina	<i>Yoghurt</i>	Jogurt

V anglické slovní zásobě najde své zastoupení i čeština. Nejvýrazněji přispělo lexiku angličtiny slovo *robot*, které použil poprvé český spisovatel Karel Čapek ve svém vědecko-fantastickém dramatu R.U.R. (Rossumovi univerzální roboti) v roce 1920.

Anglický jazyk patří mezi velice rozvinuté jazyky i z hlediska počtu slov. Studie Harvardovy univerzity procházela v roce 2010 ve spolupráci se společností Google digitalizované knihy sepsané v angličtině. Výsledkem bylo 1 022 000 anglických výrazů. Do sčítání se však zapojily i archaické výrazy či více variant jednoho a téže slova.

Významný slovník anglického jazyka – *Oxford English Dictionary* – definuje ve svém druhém vydání 600 000 výrazů. S mnohými už ale moderní angličtina také nepracuje. Z obecného hlediska se jazyk neustále vyvíjí a slovní zásoba se obměňuje. „Oxfordský slovník anglického jazyka obsahuje z hlediska současně používaných slov 171 476 výrazů.“ (Lexico.com, 2021, překlad vlastní)

V případě českého jazyka se číslo výrazů zmapovaných v *Příručním slovníku jazyka českého* pohybuje okolo 250 000 slov. V porovnání například s japonštinou však oba tyto jazyky z pohledu slovní zásoby příliš rozvinuté nejsou. Japonština totiž ve slovnících obsahuje až půl jednoho milionu výrazů.

1.2 Profesionální sport a jazyk

Profesionální sport nemůže bez znalosti jazyka fungovat. Sportovci, v našem případě fotbalisté či hokejisté, se za prací často vydávají do cizích zemí, kde se bez jazykových dovedností téměř nelze uplatnit, protože jazyková bariéra často sportovcům brání v dalším rozvoji. Neznalost cizí mluvy je patrná téměř na každém kroku. Jazyk sportovci využívají v městských nákupních střediscích, restauracích, hotelech či tréninkových centrech klubu. Alespoň základní jazyková znalost je nezbytná ve všech těchto oblastech.

Anglický jazyk lze tudíž považovat za bránu do světa profesionálního sportu. Nezáleží na tom, zda fotbalista či hokejista z České republiky přijme nabídku na angažmá v zámoří, tedy Spojených státech amerických, Britských ostrovech, Itálii, Španělsku či Finsku. Všude se předpokládá, že bude dotyčný alespoň na základní úrovni ovládat tzv. lingua franca, tedy anglický jazyk.

1.2.1 Slang

Slovní zásoba fotbalového i hokejového prostředí se od té klasické často příliš neliší. I v tomto odvětví se ale najdou výrazy pro tuto oblast typické. V jakémkoliv sportovním prostředí se z hlediska jazyka hovoří o slangu.

Nový encyklopedický slovník češtiny online definuje slang následovně. „Svébytná součást národního jazyka, jež má podobu nespisovné nebo hovorové vrstvy speciálních pojmenování (jednoslovných i frazémů), realizované v běžném, nejčastěji polooficiálním nebo neoficiálním jazykovém styku lidí vázaných stejným pracovním prostředím nebo stejnou sférou zájmů a sloužící jednak specifickým potřebám jazykové komunikace, jednak jako prostředek vyjádření příslušnosti k prostředí či k zájmové sféře.“ (Hubáček & Krčmová, 2017)

Do zájmové sféry spadá také fotbal a hokej. Obě prostředí mají ke slangu velice blízko i z toho důvodu, že se zde často v řadách sportovců i diváků do jazyka začleňují emoce. Kniha *Slovník nespisovné češtiny* dokonce uvádí, že sportovní slang dnes představuje jednu z nejrozsáhlejších skupin nespisovného výraziva. „Sport představuje ideální prostředí pro vznik a rozvoj slangu. Jde o prostředí, kde mají významnou roli emoce jak na hrací ploše, tak v hledišti. Soustředění na výkon staví jazykovou správnost zcela na vedlejší kolej – jakkoli každá pravidla obsahují oficiální terminologii – ve vyjadřování má přednost úspornost a funkčnost.“ (Hugo, 2009, p. 34) A právě s tím jsou spojené expresivnější výrazy.

Při tvorbě českého sportovního slangu sehrála důležitou roli právě angličtina. „Počátky sportovního slangu jsou i v tomto případě spojeny s absencí českého názvosloví, přičemž však zde – na rozdíl od slangů technických – měla od počátku významnou roli angličtina (kopaná, hokej, tenis aj.) Tam, kde se vžil český ekvivalent, představuje původní anglický termín obvykle slangový výraz.“ (Hugo, 2009, p. 34)

V publikaci *Slovník nespisovné češtiny* uvádí autor Jan Hugo a kol., že skupiny mluvčích užívajících sportovní slang jsou celkem čtyři. Všechny skupiny lze pozorovat na jedné

sportovní události. Na ni jsou přítomni jako hlavní aktéři profesionální sportovci, jejich dění komentují žurnalisté a v ochozech sedí a sledují je fanoušci. Mezi fanoušky se mohou pohybovat také amatérští sportovci, kteří často mluvu profesionálů ochotně přebírají. (Hugo, 2009, p. 34)

V následujících kapitolách se tímto tématem zabývám podrobněji. Celkem se zaměřuji na dvě ze čtyř skupin uvedených v knize *Slovník nespisovné češtiny*. Nejprve se věnuji slovní zásobě a terminologii fotbalových komentátorů a sportovců, následně pak prostředí hokeje.

1.2.2 Fotbalová terminologie

Fotbal patří mezi nejrozšířenější a nejoblíbenější sporty na celém světě. S vysokou pravděpodobností lze fotbalu přisoudit první místo. Mezi fotbalové nadšence patří stovky milionů lidí a slovo *football* znají na všech světových kontinentech.

Anglické označení vzniklo spojením dvou výrazů, tedy *foot* a *ball*. Z původně dvou slov se stalo jedno během období známého z pohledu anglického jazyka jako Middle English. Toto období trvalo zhruba 400 let od roku 1066 do roku 1450. (Etymonline.com, 2021)

V anglickém jazyce označuje slovo *foot* nohu a *ball* míč. Je tak vcelku jasné, co tento termín dohromady představuje. Na původně anglický výraz *football* odkazuje také celá řada ostatních jazyků. Ve španělštině se tento sport označuje slovem *fútbol*, v portugalské štině také velice podobně *futebol*. Český jazyk zná tento sport pod názvem fotbal a i dnes již zastaralé slovo kopaná naznačuje prakticky to samé. Ústřední roli mají stále nohy a míč.

Jiné označení používají například ve Spojených státech amerických, kde slovo *football* označuje americký fotbal. Klasický fotbal znají obyvatelé USA výhradně pod názvem *soccer*.

1.2.2.1 Komentátoři

Sport patří mezi zábavní prvky společnosti. Důležitou roli ale mají kromě sportovců také média. Ta informují veřejnost o novinkách ze sportovního prostředí či minulých i nadcházejících událostech. Informace mohou být společnosti sdělovány různými způsoby a prostředky. Média nejčastěji využívají noviny, sociální sítě, rádia nebo televizi. O posledním jmenovaném zpravodajském prostředku hovořím nejvíce, právě tam je totiž role sportovních komentátorů nejdůležitější.

Obecně mohou sportovní komentátoři vykonávat svou činnost prostřednictvím dvou sdělovacích prostředků, tedy rádia a televize. Komentátoři provázejí dějem a vlastními slovy opisují sportovní akce. Jejich práce spočívá v analýze dění přímo na hřišti, atletické dráze nebo ledové ploše. Žurnalisté, v tomto případě komentátoři, sportu na rozdíl od velkého množství běžných diváků rozumí do hloubky a mají s ním zkušenosti. Diváci se pak mohou spoléhat na jejich vysvětlení toho, co se v daném sportovním přenosu děje a proč. Zároveň jim komentátoři mohou také dokreslit nepřehlednou situaci.

Rozdíl mezi televizními komentátory a komentátory v rádiích spočívá v tom, že televizní komentátoři pracují s obrazem. Stejně jako diváci u televizních obrazovek, i oni přihlížejí dění na hřišti. Reportéři v rádiích naopak sledují sportovní akce sami a posluchačům jen předávají informace o tom, co sami vidí. Ve své bakalářské práci však cílím pouze na prostředí televize.

1.2.2.2 Sportovci

S výrazy spojenými s prostředím fotbalu se může široká veřejnost setkat při sledování anglicky komentovaných zápasů či tréninků klubů, ve kterých působí velké množství národnostně odlišných hráčů. S terminologií fotbalu ale pracují také v oblasti českého školství. Témata sportu, potažmo fotbalu, patří v hodinách mezi často probíraná a dokonce patří k okruhům otázek i při státní maturitní zkoušce z anglického jazyka.

Klíčová pozice v prostředí sportu patří hráčům a trenérům. Právě jejich práce se stává středem zájmu sportovních diváků i zpravodajských médií. České sportovce motivuje v zahraničním angažmá kromě výkonů také jazyk. Bez alespoň minimálních jazykových znalostí se v cizích zemích neobejdou.

K dobrým sportovním výsledkům za hranicemi České republiky potřebují fotbalisté znát alespoň základní výrazy fotbalové terminologie anglického jazyka. Jejich prostřednictvím s hráči komunikuje personál klubu, trenérský tým či spoluhráči v kabině. Jazyk slouží k předávání pokynů v trénincích a zápasech, diskutování s týmovými kolegy nebo rozborům hry po jednotlivých utkáních. Jazyk je nedílnou součástí života fotbalových hráčů a stejně jako u komentátorů, je i u nich z hlediska speciálních termínů velice rozmanitý.

1.2.3 Hokejová terminologie

Stejně jako fotbal patří i hokej mezi velice důležité zábavní prvky společnosti. Na rozdíl od fotbalu ale hokej není tzv. globálním sportem, což v běžné mluvě znamená, že se nehraje na celém světě. Hokej zná velká část Evropy, regiony v Asii a v první řadě potom Severní Amerika. Jinde ale hokeji přívlastek „populární“ příliš nepřísluší. Mezi tyto oblasti můžeme řadit Afriku, Austrálii nebo Jižní Ameriku.

„Slovo hokej se poprvé objevilo v irské literatuře během roku 1527, jeho původ však zůstává neznámý.“ (Etymonline.com, 2021, překlad vlastní) Moderní hokej vznikl podle severu iihf.com až o několik století později, přesněji v roce 1908, kdy byla v Paříži založena Mezinárodní hokejová federace, zkráceně IIHF. Spojení s Paříží, tedy hlavním městem Francie, nahrává i samotnému původu slova *hockey*. „Toto anglické podstatné jméno má kořeny ve francouzštině. Uvádí se, že francouzský termín *hoquet* označoval původně pastýřskou hůl, starofrancouzština pak pro hák používala slovo *hoc*.“ (Etymonline.com, 2021, překlad vlastní) Jak hůl, tak hák, se podobají dnešní hokejce, i proto by se dala tato informace o původu slova hokej označit za relevantní.

S termínem hokej se často spojují i další varianty. Pozemní hokej, stolní hokej, para hokej nebo hokej na kolečkových bruslích. Předmětem zkoumání mé bakalářské práce je ale lední hokej, v anglickém jazyce označovaný jako *ice-hockey*.

Stejně jako ve fotbale, se dá i v hokeji hovořit o tzv. slangu. Hokejové prostředí využívá specifickou mluvu, která ho odlišuje od ostatních oblastí. V této části práce opět zkoumám terminologii komentátorů a sportovců. Tentokrát se však jedná o slovní zásobu hokejovou.

1.2.3.1 Komentátoři

Jak jsem již uvedl v kapitole „Fotbalová terminologie komentátorů“, důležitou roli hrají ve sportu kromě sportovců také média. Ta informují o dění přímo na ledové ploše či minulých a nadcházejících událostech.

Terminologie hokejových komentátorů je velice bohatá a reportéři využívají řadu speciálních výrazů. Mezi ty patří opět jednotlivá slova, idiomy či fráze. Rozdíl mezi fotbalem a hokejem spočívá v rychlosti. Hokej se považuje za jeden z nejrychlejších sportů, což se odráží také na komentování.

1.2.3.2 Sportovci

Česká republika patří mezi hokejové velmoci a čeští hokejisté často odcházejí do zahraničních hokejových klubů. V době psaní této práce hrálo ve výběrech nejprestižnější hokejové ligy světa NHL přesně 29 hráčů původem z České republiky. Čeští hokejisté ale nepůsobí jen v zámořských soutěžích v Severní Americe. Jejich služeb využívají i v ruské soutěži zvané KHL a švýcarské, finské či švédské nejvyšší hokejové soutěže.

Anglický jazyk tito sportovci využívají téměř ve všech zmiňovaných ligách. I v hokeji působí spousta zahraničních hráčů, se kterými se mohou Češi domluvit pouze prostřednictvím angličtiny. Za největší hokejovou líheň hráčů se obecně považuje Severní Amerika, přesněji Spojené státy americké a Kanada, ve kterých se navíc hraje NHL. I v českých klubech hrají hokej sportovci z těchto dvou zemí a domluva s nimi probíhá výhradně s pomocí anglického jazyka.

Tréninky, rozborů utkání, pokyny v zápasech nebo komunikace s trenérem. Ve všech těchto a mnohých dalších situacích sportovci využívají znalosti anglického jazyka. Pokud tedy mluvíme o angažmá v zahraničních klubech, kde se angličtina stává nedílnou součástí života českých sportovců. Bez základních jazykových znalostí se totiž sportovci jen těžko prosazují.

1.2.4 Nejčastěji používaná slova

Ze sportovního hlediska sdílí fotbal a hokej několik společných vlastností. V obou případech se jedná o týmový sport, při kterém proti sobě soupeří několik hráčů na obou stranách. Oba sporty se také hrají na uzavřené sportovní ploše, tedy hřišti, respektive ledovém kluzišti, jejíž okraje ohraničují v případě fotbalu čáry, v případě hokeje mantinely.

Fotbal i hokej mají k sobě blízko i z pohledu jazyka. Anglická fotbalová i hokejová terminologie využívá řady shodných výrazů, slovních spojení či frází. Některé termíny však pro oba sporty použít nelze. Zmínil bych například výstroj hráčů nebo činnosti při provozování obou sportů.

Níže jsou vedeny anglické výrazy týkající se fotbalových a hokejových postů, sportovního vybavení a nejdůležitějších činností spojených právě s těmito dvěma sporty.

a) Fotbalové posty

Anglický výraz	Český ekvivalent
----------------	------------------

<i>A centre back</i>	Střední obránce; stoper
<i>A centre midfielder</i>	Střední záložník; středopolař
<i>A defensive midfielder</i>	Střední defenzivní záložník
<i>A goalkeeper</i>	Brankář
<i>A left back</i>	Levý obránce; levý bek
<i>A left midfielder</i>	Levý záložník
<i>A left winger</i>	Levý útočník; levý křídelník
<i>A manager</i>	Fotbalový trenér
<i>A right back</i>	Pravý obránce; pravý bek
<i>A right midfielder</i>	Pravý záložník
<i>A right winger</i>	Pravý útočník; pravý křídelník
<i>A striker; a centre forward</i>	Střední útočník; hrotový útočník
<i>An attacking midfielder</i>	Střední ofenzivní záložník

b) **Hokejové posty**

Anglický výraz	Český ekvivalent
<i>A centre</i>	Střední útočník; centr
<i>A coach</i>	Hokejový trenér
<i>A goaltender; a goalie</i>	Brankář
<i>A left defenseman</i>	Levý obránce
<i>A left winger</i>	Levý útočník; levé křídlo
<i>A right defenseman</i>	Pravý obránce
<i>A right winger</i>	Pravý útočník; pravé křídlo
<i>Defence</i>	Obrana

a) **Fotbalové vybavení**

Anglický výraz	Český ekvivalent
<i>A ball</i>	Míč
<i>A football jersey</i>	Fotbalový dres
<i>Football boots; football cleats</i>	Kopačky
<i>Football shorts</i>	Fotbalové kraťasy; šortky
<i>Football socks</i>	Fotbalové štulpny; vyšší ponožky
<i>Shin guards</i>	Holenní chrániče

b) **Hokejové** vybavení

Anglický výraz	Český ekvivalent
<i>A blocker</i>	Vyrážečka
<i>A catcher</i>	Lapačka
<i>A helmet</i>	Přilba; helma
<i>A hockey jersey</i>	Hokejový dres
<i>A hockey stick</i>	Hokejka
<i>A jock</i>	Suspenzor
<i>A mouth guard</i>	Chráníč zubů
<i>A neck guard</i>	Chráníč krku
<i>A pad</i>	Beton; holenní chráníč pro brankáře
<i>A puck</i>	Puk
<i>Elbow pads</i>	Chráníče loktů
<i>Gloves</i>	Rukavice
<i>Hockey pants</i>	Hokejové kalhoty
<i>Hockey socks</i>	Hokejové štlupny; podkolenky
<i>Shin pads</i>	Chráníče holení
<i>Shoulder pads</i>	Chráníče ramen
<i>Skates</i>	Brusle

a) **Fotbalové** činnosti

Anglický výraz	Český ekvivalent
<i>To attack</i>	Útočit
<i>To be in an offside</i>	Dostat se do offsidu
<i>To break</i>	Přejít do protiútoku
<i>To combine</i>	Kombinovat
<i>To cross</i>	Přihrát na delší vzdálenost; centrovat
<i>To defend</i>	Bránit
<i>To drop back</i>	Vrátit se zpět
<i>To foul</i>	Faulovat
<i>To get a red card</i>	Dostat červenou kartu; skončit v zápase
<i>To get a yellow card</i>	Dostat žlutou kartu

<i>To lose possession</i>	Ztratit kontrolu nad míčem
<i>To pass</i>	Přihrát na krátkou vzdálenost
<i>To play</i>	Hrát
<i>To press</i>	Vyvíjet tlak na soupeře
<i>To score</i>	Dát gól; skórovat
<i>To shoot</i>	Vystřelit
<i>To sprint</i>	Rychle běžet; sprintovat

b) **Hokejové činnosti**

Anglický výraz	Český ekvivalent
<i>To attack</i>	Útočit
<i>To combine</i>	Kombinovat
<i>To defend</i>	Bránit
<i>To forecheck</i>	Napadat soupeře v jeho obranném pásmu
<i>To get a penalty</i>	Obdržet trest za nedovolenou hru
<i>To play</i>	Hrát
<i>To play a powerplay</i>	Hrát přesilovou hru
<i>To play short-handed</i>	Hrát v oslabení
<i>To score</i>	Dát gól; skórovat
<i>To shoot</i>	Vystřelit

<i>A bodycheck</i>	Odstavení soupeře od puku použitím těla
<i>Charging</i>	Nedovolené napadení hráče
<i>Crosschecking</i>	Úder protihráče hokejkou
<i>Elbowing</i>	Nedovolená hra loktem
<i>High sticking</i>	Nedovolená hra vysokou holí
<i>Holding</i>	Nedovolené držení hráče
<i>Hooking</i>	Hákování
<i>Kneeing</i>	Nedovolená hra kolenem
<i>Offside</i>	Postavení mimo hru
<i>Roughing</i>	Hrubost
<i>Slashing</i>	Sekání

Z výše uvedených tabulek je patrné, jak bohaté slovní zásoby obou sportů jsou. Sportovní nadšenci používají při rozboru základních postů, sportovního vybavení i činností ve fotbalu i hokeji velice rozmanitou terminologii a množství speciálních výrazů, které lze využít pouze v těchto jedinečných odvětvích.

Všech šest tabulek slouží k porovnání slovní zásoby fotbalu a hokeje, zároveň ale naznačuje, jaká slova, fráze a slovní spojení patří mezi nejčastěji používaná. Všechny výše zapsané výrazy a termíny užívají ve velké míře lidé, kteří se oběma sporty zabývají. Ať už to jsou posty, sportovní vybavení či jednotlivé činnosti.

1.2.5 Porovnání české a anglické fotbalové a hokejové mluvy

Význam českých slov fotbalové terminologie se od anglických výrazů příliš neliší. Českou slovní zásobu navíc některé výrazy z angličtiny ve sportovním odvětví obohacují. Ve fotbale i hokeji můžeme zmínit slova manažer nebo trenér (angl. *manager*), pas neboli přihrávka (angl. *pass*), defenzíva neboli obrana (angl. *defence*), atakovat neboli útočit (angl. *attack*) či mač neboli zápas (angl. *match*). České lexikum řadí tato slova do běžné sportovní mluvy.

Tato dvě sportovní prostředí ale můžeme z hlediska přínosu českému jazyku také rozdělit. Fotbalová angličtina českou slovní zásobu sama obohacuje několika slovy. Kromě již uvedených slov typu manažer, pas, mač nebo defenzíva můžeme uvést také výrazy forward neboli útočník (angl. *forward*), offside neboli postavení mimo hru (angl. *offside*) či brejk neboli přechod na soupeřovu polovinu hřiště do protiútku (angl. *break*).

Hokej v tomto směru české slovní zásobě přispívá ještě více. Existuje několik speciálních slov, která jsou typická zejména pro toto sportovní prostředí. Zmínil bych například názvy jednotlivých nedovolených her, za které následují pro hokejisty trestné minuty. Několik anglických výrazů pojednávajících o nepovolených hokejových aktivitách se používá v téměř nezměněné podobě i v českém jazyce. Mezi tato pojmenování patří počestělé termíny jako bodyček (angl. *bodycheck*), forčeking (angl. *forchecking*) nebo powerplay (angl. *powerplay*).

Anglická slovní zásoba fotbalu a hokeje se s českou velice prolíná a vinou sociálních sítí a televize znají hráči pocházející z České republiky i většinu anglicky znějících fotbalových a hokejových výrazů. Ty potom zasazují i do běžné české sportovní mluvy.

2 Praktická část

2.1 Cíl

Cílem praktické části mé bakalářské práce je analýza sportovní mluvy fotbalových komentátorů, fotbalových hráčů, hokejových komentátorů a hokejových hráčů.

V případě komentátorů, jak fotbalových, tak hokejových, cílím na pouhou analýzu jejich sportovní terminologie, u hráčů se ale kromě samotné analýzy zaměřuji pomocí rozhovorů také na složitost v procesu učení se novému jazyku či na to, zda má sportovec bez znalosti jazyka šanci se v zahraničním angažmá uplatnit.

Výstupem je zjištění, jak složité je jazykově se začlenit v zahraničním klubu a cizí zemi, zároveň ale také to, jestli čeští sportovci ovládají základní fotbalovou a hokejovou terminologii v anglickém jazyce, kterou jsem nastínil v teoretické části.

2.2 Metodologie

K tomu, abych zanalyzoval mluvu fotbalových komentátorů, jsem zvolil následující postup. Během sledování tzv. *highlights*, neboli sestřihů celkem tří vybraných zápasů anglické, německé a italské nejvyšší fotbalové soutěže, jsem si zapsal veškeré výrazy v angličtině pojící se s fotbalem. Tato slova a slovní spojení překládám do českého jazyka a pokouším se vysvětlit jejich význam.

U sportovců jsem nejprve zanalyzoval snímek z fotbalového tréninku fotbalové klubu z Anglie, potom jsem prostřednictvím mobilního telefonu kontaktoval čtyři vybrané české fotbalové hráče, kteří zodpověděli celkem pět dotazů a roztřídili vybraná slova do tří kategorií (znám, používám; znám, nepoužívám; neznám, nepoužívám). Při tvorbě fotbalové terminologie jsem vycházel z podstatných jmen a sloves, které jsem získal sledováním sestřihů z vybraných zápasů anglické, německé a italské ligy a zároveň také z nejčastěji používaných slov fotbalových a hokejových hráčů, které jsem vypsál v teoretické části.

K analýze mluvy hokejových komentátorů jsem zvolil opět sestřihy, tzv. *highlights*. Jedná se o nejzajímavější momenty z jednoho vybraného zápasu nejlepší hokejové ligy světa, zámořské NHL (Národní hokejové ligy), a zároveň také pořad zabývající se klíčovými okamžiky hracího dne KHL (Kontinentální hokejové ligy). U obou snímků jsem si zapsal veškeré výrazy v angličtině pojící se s hokejem. Tato slova a slovní spojení přeložím do českého jazyka a pokusím se vysvětlit jejich význam.

Stejně jako u fotbalistů, i mluvu hokejových hráčů jsem nejprve zkoumal prostřednictvím natočeného tréninku jednoho z klubů. Potom jsem stejně jako fotbalovým hráčům položil skrze mobilní telefon i čtyřem vybraným hokejistům z České republiky pět otázek týkajících se jazyka v zahraničním angažmá a následně s nimi rozřadil celkem šestnáct vybraných slov hokejové terminologie do tří výše zmíněných tabulek. Stejně jako u fotbalu jsem i u tvorby hokejové terminologie vycházel ze sestřihů vybraných zápasů NHL a KHL, zároveň jsem ale čerpal také z nejčastěji používaných slov fotbalových a hokejových hráčů, které jsem vypsals v teoretické části.

Otázky v rozhovorech s fotbalovými a hokejovými hráči:

1. Jakým jazykem jste se při angažmá v zahraničí dorozumíval?
2. Za jak dlouho jste začal ovládat jazykové základy?
3. Jak moc velkou bariéru pro vás jazyk představoval?
4. Myslíte si, že má sportovec v zahraničí šanci se uplatnit bez znalosti jazyka?
5. Jak moc je důležité ovládat sportovní výrazy a termíny?

Fotbalové termíny:

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A backline</i>	Zadní řada; obrana
<i>A ball</i>	Míč
<i>A counter-attack</i>	Přechod do útoku; protiútok
<i>A cross</i>	Dlouhá přihrávka; centr
<i>A defeat</i>	Porážka
<i>A one versus one situation</i>	Situace jeden proti jednomu
<i>A pass</i>	Krátká přihrávka
<i>A possession</i>	Držení míče
<i>A post</i>	Branková konstrukce; tyč
<i>A save</i>	Zákrok zamezující vstřelení gólu
<i>To counter</i>	Směřovat do protiútoku
<i>To defend</i>	Bránit
<i>To lose</i>	Prohrát
<i>To play on</i>	Hrát dál; pokračovat ve hře

<i>To press</i>	Vyvíjet tlak na soupeře
<i>To score</i>	Vstřelit branku

Hokejové termíny:

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A deflection</i>	Zablokovaná střela
<i>A face-off</i>	Vhazování; bulky
<i>A net</i>	Brána
<i>A period</i>	Třetina
<i>A post</i>	Branková konstrukce; tyč
<i>A setup</i>	Asistence na gól
<i>A shootout</i>	Nájezdy
<i>A wrister</i>	Střela zápěstím
<i>Elbowing</i>	Nedovolená hra loktem
<i>Slashing</i>	Sekání

<i>To attack</i>	Útočit
<i>To get a penalty</i>	Obdržet trest za nedovolenou hru
<i>To improve a lead</i>	Navýšit vedení v zápase
<i>To move puck</i>	Přihrávat si s pukem; pohybovat pukem
<i>To play short-handed</i>	Hrát v oslabení
<i>To regroup</i>	Zformovat se

Ke zkoumání fotbalové i hokejové terminologie jsem využil také projekt s názvem *Učebnice angličtiny pro sportovce*, která pomáhá lidem se samostudiem anglické sportovní terminologie. Na internetovém portálu langschooleu mohou tyto znalosti získat začátečníci, málo pokročilí, středně pokročilí a pokročilí zájemci.

2.3 Fotbalová terminologie

2.3.1 Komentátoři

Slovní zásoba fotbalových komentátorů je velice rozmanitá. Fotbalová terminologie často vychází z každodenně používaných slov anglické mluvy. Jako příklad bych uvedl výraz *a goal*, který v běžné angličtině označuje cíl. Termín je však spojen i s prostředím fotbalu a vyjadřuje vstřelenou branku či fotbalovou bránu. Ve všech třech případech představuje

toto slovo něco, čeho chce daný člověk dosáhnout. Paralela mezi cílem, vstřelenou brankou a fotbalovou bránou, je tak zřejmá.

Kromě klasických slov s přeneseným fotbalovým významem komentátoři využívají také spoustu idiomů. Výrazem idiom se obecně označují fráze, které mají kromě svého doslovného významu také význam přenesený. (Medová, 2017)

Lexikum fotbalových komentátorů, které ve své bakalářské práci zkoumám prostřednictvím tří sestřihů utkání anglické, německé a italské fotbalové soutěže, bych označil jako idiom *to start in a confident fashion, to test gloves, a hearth of a back line, a bottom of the table* či *a return to winning ways*.

Mluva fotbalových komentátorů ale ve velké většině opisuje dění přímo na trávníku. Pro reportéry informující o sportovních akcích jsou klíčovými slovy výrazy jako *branka, brankář, gól, obrana, obránce, prohra, přihrávka, střela, šance, útočník, vítězství* nebo *záložník*. Tato slova slýchá anglicky i česky mluvící divák z úst komentátorů nejčastěji.

2.3.1.1 Anglická liga

První sestřih jsem zhlédl po zápase anglické nejvyšší fotbalové ligy. Během 6. února 2021 odehrály utkání týmy Manchesteru United a Evertonu. Sestřih duelu obou mužstev se objevil následný den po zápase na internetovém serveru pro sdílení videosouborů YouTube, přesněji na oficiálním kanálu Manchesteru United.

Zápas komentoval anglicky mluvící reportér a během sledování sestřihu, který trval přesně 3 minuty a 2 vteřiny, jsem si zapsal celkem 18 s fotbalem korespondujících výrazů a slovních spojení. Všechny se je pokusím sepsat níže a následně vysvětlit jejich význam.

a) Podstatná jména

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A back pedal</i>	Návrat do zadní pozice; zpátečka
<i>A backline</i>	Zadní řada; obrana
<i>A combination</i>	Fotbalová kombinace
<i>A counter-attacking stuff</i>	Situace týkající se přechodu do protiútoků
<i>A cross</i>	Dlouhá přihrávka; centr
<i>A forward</i>	Útočník
<i>A game</i>	Fotbalový zápas

<i>A gap</i>	Mezera/volný prostor mezi obranou, zálohou a útokem; mezera/volný prostor mezi jednotlivými hráči
<i>A goal</i>	Vstřelená branka
<i>A one versus one situation</i>	Situace jeden proti jednomu
<i>A pass</i>	Krátká přihrávka
<i>A pitch</i>	Fotbalové hřiště
<i>A possession</i>	Držení míče

b) Slovesa

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>To be back in it</i>	Dostat se zpět do zápasu; vyrovnat
<i>To get it across a face of goal</i>	Odevzdat míč spoluhráči dlouhou přihrávkou; nacentrovat
<i>To have a pop</i>	Přihrát míč přímo před branku
<i>To pinch a point</i>	Získat v zápase jeden bod

c) Příslovce

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>On the right</i>	Na pravé straně hřiště

2.3.1.2 Německá liga

Následně jsem se zaměřil na zápas z nejvyšší německé fotbalové ligové soutěže. 6. února 2021 odehrály utkání celky Freiburgu a Dortmundu. Sestřih obou týmů byl volně ke zhlédnutí na oficiálním kanálu první německé fotbalové ligy, opět na YouTube.

Klíčové momenty tohoto zápasu okomentoval anglicky mluvící reportér a během 2 minuty a 3 vteřiny trvajících sestřihu jsem postřehl celkem 22 fotbalových termínů a slovních spojení.

a) Podstatná jména

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A deficit</i>	Stav zápasu odpovídající z pohledu daného týmu negativnímu průběhu
<i>A goal</i>	Vstřelená branka

<i>A home match</i>	Zápas na domácím hřišti
<i>A chance</i>	Šance na vstřelení branky
<i>A keeper</i>	Fotbalový brankář
<i>A long-range goal</i>	Vstřelený gól z dálky
<i>A midweek</i>	Často užívané ve spojení <i>a midweek round</i> ; vložené kolo
<i>A pitch</i>	Fotbalové hřiště
<i>A post</i>	Branková konstrukce; tyčka
<i>A reverse fixture</i>	Předešlý vzájemný střet obou mužstvem
<i>A set piece</i>	Volný kop; rohový kop nebo volný přímý kop
<i>A strike from a distance</i>	Střela z dálky
<i>A teammate</i>	Týmový kolega; spoluhráč
<i>A victory</i>	Vítězství v zápase
<i>A win</i>	Vítězství v zápase
<i>An extra time</i>	Nastavený čas nad rámec základní hrací doby
<i>An opener</i>	Úvodní branka zápasu
<i>Opening stages</i>	Úvodní minuty zápasu

b) Slovesa

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>To beat</i>	Porazit soupeře
<i>To rattle a crossbar</i>	Nastřelit vrchní brankovou konstrukci, břevno
<i>To start in a confident fashion</i>	Začít utkání v sebejistém duchu
<i>To take a lead</i>	Ujmout se vedení v zápase

2.3.1.3 Italská liga

Pro rozbor jazyka komentátorů jsem vybral také zápas první italské fotbalové soutěže. Během 7. února se utkaly v mistrovském duelu týmy AC Milána a Crotone. Sestřih utkání nabídl oficiální ligový kanál italské soutěže na YouTube.

Stejně jako ve dvou předešlých případech, i zásadními momenty tohoto utkání provázal anglicky mluvící komentátor. Sestřih trval přesně 4 minuty a 13 vteřin, během kterých jsem si zapsal 30 fotbalových termínů a slovních spojení.

a) Podstatná jména

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A ball</i>	Fotbalový míč
<i>A bottom corner</i>	Spodní roh branky
<i>A bottom of the table</i>	Poslední místo v ligové tabulce
<i>A defeat</i>	Porážka
<i>A defence</i>	Obranná řada; obrana
<i>A defender</i>	Obránce
<i>A far post</i>	Vzdálenější tyč branky
<i>A goal line</i>	Branková čára
<i>A good opportunity</i>	Dobrá příležitost ke skórování v zápase
<i>A great chance for one nil</i>	Skvělá šance pro vstřelení gólu na jedna nula
<i>A hearth of a back line</i>	Střed obranné řady
<i>A league</i>	Fotbalová liga
<i>A little ball back</i>	Krátká přihrávka směrem dozadu
<i>A lovely touch</i>	Skvělý dotek s míčem
<i>A match</i>	Fotbalový zápas
<i>A piece of play</i>	Fotbalová akce
<i>A point</i>	Získaný bod v zápase
<i>A race for a title</i>	Bitva o ligový titul
<i>A return to winning ways</i>	Návrat se zpět na vítěznou vlnu
<i>A save</i>	Zákrok zamezující vstřelení gólu
<i>A skill</i>	Obratnost s míčem
<i>A strike</i>	Střela na bránu
<i>An easy finish</i>	Jednoduché zakončení
<i>An open goal</i>	Prázdná branka

b) Slovesa

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>To come back</i>	Vrátit se zpět do zápasu
<i>To counter</i>	Směřovat do protiútoky
<i>To lose</i>	Prohrát zápas
<i>To push it wide of a post</i>	Vyrazit míč mimo branku
<i>To send it forward</i>	Přihrát míč směrem dopředu

<i>To test gloves</i>	Vyzkoušet pozornost brankáře střelou
-----------------------	--------------------------------------

2.3.2 Sportovci

K přiblížení jazyka fotbalových hráčů jsem zvolil snímek z tréninků fotbalové klubu z anglického města Bournemouth. Během přípravy týmu na utkání byl hlavnímu kouči propůjčen mikrofon, díky tomu tak bylo snazší fotbalové výrazy vyhledat. Snímek je k nalezení na YouTube a oficiálním kanálu klubu. Trvá přesně 10 minut a 36 vteřin. Během této doby jsem vybral 16 nejdůležitějších výrazů spojených s fotbalem, u nichž jsem ještě navíc vysvětlil význam.

a) Podstatná jména

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A back pedal</i>	Návrat do zadní pozice; zpátečka
<i>A backline</i>	Zadní řada; obrana
<i>A combination</i>	Fotbalová kombinace
<i>A counter-attacking stuff</i>	Situace týkající se přechodu do protiútku
<i>A cross</i>	Dlouhá přihrávka; centr
<i>A forward</i>	Útočník
<i>A game</i>	Fotbalový zápas
<i>A gap</i>	Mezera/volný prostor mezi obranou, zálohou a útokem; mezera/volný prostor mezi jednotlivými hráči
<i>A goal</i>	Vstřelená branka
<i>A one versus one situation</i>	Situace jeden proti jednomu
<i>A pass</i>	Krátká přihrávka
<i>A pitch</i>	Fotbalové hřiště
<i>A possession</i>	Držení míče

b) Slovesa

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>To defend</i>	Bránit
<i>To play on</i>	Hrát dál; pokračovat ve hře
<i>To score</i>	Vstřelit branku

2.3.3 Učebnice angličtiny pro sportovce

Učebnice angličtiny pro sportovce zkoumá řadu sportů, mezi které patří míčové hry, bojové umění, atletika, gymnastika, šachy, motorsport nebo zimní sporty. O zimních sportech budu hovořit v následujících kapitolách, neboť mezi ně tvůrci učebních plánů řadí také hokej. Nejprve ale začnu sportem, který webová učebnice rozebírá v kapitole číslo jedna, tedy fotbalem.

Předmětem mého zkoumání anglické slovní zásoby se stala papírově nejjednodušší lekce, tedy začátečnická. Popis fotbalové lekce na zmiňované internetové stránce langschoo1.eu zní takto. „V této lekci se naučíte slovní zásobu a fráze týkající se fotbalu. Připomenete si, jak se představit. Zopakujete si také přítomný čas se slovesem *to be*, tvorbu otázek, příkazů, množného čísla a krátkých odpovědí.“ (Langschool.eu, 2021)

Během analýzy první lekce projektu anglické učebnice určené sportovcům jsem se zaměřoval zejména na slovní zásobu. Níže jsem vytvořil tabulku dle mého názoru nejdůležitějších vět, které by se mohly objevit i v terminologii sportovců, v tomto případě fotbalových hráčů.

a) Věty

Věta	Význam
<i>There are two defenders on the right.</i>	Vpravo jsou dva obránci.
<i>Pass the ball to the left.</i>	Přihraj míč vlevo.
<i>The ball is in the net.</i>	Míč je v síti.
<i>We have a new football field.</i>	Máme nové fotbalové hřiště.
<i>The goalkeeper guards the goal.</i>	Brankář střeží branku.
<i>Five minutes to kick-off.</i>	Pět minut do výkopu.
<i>The Spanish were awarded a penalty.</i>	Španělům byla přisouzena penalta.
<i>Do not run away from the goal.</i>	Neodbíhej od branky.

<i>Another penalty kick for the English.</i>	Další pokutový kop pro Angličany.
<i>Our team always wins.</i>	Náš tým vždy vyhrává.
<i>Our coach is very strict.</i>	Náš trenér je velmi přísný.
<i>I play as a defender.</i>	Hraji jako obránce.
<i>The score is 3:2 at half-time.</i>	V poločase je skóre 3:2.
<i>This match is important.</i>	Tento zápas je důležitý.
<i>Do you know the rules of football?</i>	Znáš pravidla fotbalu?
<i>Who is the winner?</i>	Kdo je vítěz?
<i>What is the score?</i>	Jaké je skóre?

„Fotbal je velmi výrazná mimojazyková událost a právě kvůli tomu se přirozeně vyvinula i specifická slovní zásoba. Existuje mnoho specifických slov, frází a idiomů, které odlišují jazyk od ostatních a vylučují tzv. „nezasvěcené“ publikum.“ (Kuiper, 1996, p. 96, překlad vlastní).

2.4 Hokejová terminologie

2.4.1 Komentátoři

K analýze mluvy hokejových komentátorů jsem zvolil opět sestřihy, tzv. *highlights*. Jedná se o nejzajímavější momenty z jednoho vybraného zápasu nejlepší hokejové ligy světa, zámořské NHL (Národní hokejové ligy), a zároveň také pořad zabývající se klíčovými momenty hracího dne KHL (Kontinentální hokejové ligy). U obou snímků jsem si zapsal veškeré výrazy v angličtině pojící se s hokejem. Tato slova a slovní spojení přeložím do českého jazyka a pokusím se vysvětlit jejich význam.

Slovní zásoba hokejových komentátorů obsahuje stejně jako u fotbalu spoustu speciálních slov, frází, idiomů a slovních obrátů. Více než v předešle zkoumaném sportu ale v hokeji existuje řada termínů, které jsou typické pouze pro tuto oblast.

Těmito typickými výrazy jsou například *a period*, *a backhand*, *a wrister*, *a short-handed goal*, *a shootout* či *a powerplay*. Hokejoví reportéři často využívají také klasických sportovních frází, které se v jiných odvětvích objevují jen zřídka. Jako příklad bych uvedl sloveso z posledního videa, tedy sestřihu hracího dne KHL, *to give a ray of light*.

2.4.1.1 NHL

První mnou zkoumaný sestřih byl umístěn na oficiální kanál NHL na YouTube. Proti sobě nastoupily 28. ledna 2021 celky Montrealu a Calgary. Nejdůležitějšími okamžiky utkání provázela diváky dvojice anglicky mluvících komentátorů a sestřih trval přesně 9 minut a 5 vteřin. Během tohoto časového úseku jsem vybral celkem 34 s hokejem spojených výrazů a slovních spojení, které jsem následně vysvětlil.

a) Podstatná jména

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A backhand</i>	Střela zadní částí čepele; bekhend
<i>A back-to-back win</i>	Vítězství v zápase navazující nad předchozí vítězství
<i>A block</i>	Zákrok zamezující cestě puku do branky
<i>A breakaway</i>	Přechod do protiútoků
<i>A defenseman</i>	Obránce
<i>A deflection</i>	Zablokovaná střela
<i>A division</i>	Hokejová divize
<i>A face-off</i>	Vhazování; buly
<i>A glove</i>	Brankářská rukavice
<i>A goal</i>	Vstřelená branka
<i>A net</i>	Brána
<i>A one-on-one battle</i>	Souboj jednoho proti jednomu
<i>A period</i>	Třetina
<i>A post</i>	Branková konstrukce; tyčka
<i>A power play</i>	Přesilová hra
<i>A puck</i>	Puk
<i>A read</i>	Čtení hry
<i>A rebound</i>	Odražený puk
<i>A red line</i>	Čára oddělující od sebe dvě poloviny hřiště
<i>A shooter</i>	Střelec
<i>A shootout</i>	Nájezdy
<i>A stop</i>	Zákrok
<i>A sudden death</i>	Náhlá smrt; jiný výraz pro nájezdy
<i>A terrific play</i>	Dobrá hokejová akce

<i>A top spot</i>	Nejvyšší příčka v ligové tabulce
<i>A win streak</i>	Vítězná série
<i>An effort</i>	Střela na branku; šance
<i>An open guy</i>	Volný hráč
<i>An opportunity</i>	Šance; příležitost

b) Slovesa

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>To cross the line</i>	Přejít čáru; myšleno vstřelit branku <i>the puck crossed the line</i> či vjet do postavení mimo hru
<i>To make a save</i>	Zneškodnit šanci
<i>To score</i>	Vstřelit branku; dát gól
<i>To shoot</i>	Vystřelit
<i>To take the pressure off</i>	Uklidnit se

2.4.1.2 KHL

Ke zkoumání jazyka a slovní zásoby komentátorů jsem využil také pořad s názvem *Daily KHL Update*, který mapuje dění v jednotlivých hracích dnech ruské nejvyšší hokejové soutěže KHL. Pořad je možné najít od 6. ledna 2021 na oficiálním kanálu soutěže na YouTube a komentuje ho anglicky mluvící reportér.

Snímek trvá přesně 4 minuty a 6 vteřin, během kterých jsem postřehl celkem 30 důležitých anglických výrazů a slovních spojení korespondujících s prostředím hokeje. Opět jsem je všechny shrnul v tabulce a následně přiblížil jejich význam.

a) Podstatná jména

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A back of a net</i>	Branková síť
<i>A backhand</i>	Střela zadní částí čepele; bekhend
<i>A battle</i>	Souboj
<i>A blue line</i>	Modrá čára
<i>A breakaway</i>	Přechod do protiútku
<i>A clapper</i>	Někdy také <i>a slapshot</i> , česky “golfák”; tvrdá střela
<i>A defenseman</i>	Obránce

<i>A final</i>	Konečný stav zápasu
<i>A game on the road</i>	Zápas na venkovním ledu
<i>A game winning goal</i>	Rozhodující gól
<i>A goal</i>	Vstřelená branka; gól
<i>A great chance</i>	Skvělá příležitost ke skórování
<i>A great individual rush</i>	Skvělá individuální akce
<i>A hockey game</i>	Hokejový zápas
<i>A powerplay</i>	Přesilová hra
<i>A season</i>	Hokejová sezona
<i>A setup</i>	Asistence na gól
<i>A shootout</i>	Nájezdy
<i>A short-handed goal</i>	Gól vstřelený ve vlastním oslabení
<i>A wrister</i>	Střela zápěstím
<i>The first period</i>	První třetina utkání
<i>The second period</i>	Druhá třetina utkání

b) Slovesa

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>To convert a penalty shot</i>	Zužítkovat nájezd
<i>To give a ray of light</i>	Vykřesat jiskru naděje
<i>To have an extra attacker</i>	Mít útočníka navíc; brankář putuje na střídačku, místo něj zasahuje do hry další útočník
<i>To improve a lead</i>	Navýšit vedení v zápase
<i>To make it 2-1</i>	Vstřelit branku na 2-1
<i>To open up the scoring lane</i>	Otevřít střelecký účet zápasu; být prvním střelcem
<i>To score</i>	Vstřelit branku; dát gól
<i>To score before period expires</i>	Vstřelit branku těsně před koncem třetiny

2.4.2 Sportovci

K analýze slovní zásoby, kterou musejí profesionální hráči ovládat, jsem nejprve zvolil snímek z profesionálního tréninku. Během červencového tréninkového kempu týmu NHL působícího pod názvem New York Rangers byl hlavnímu trenérovi Davidovi Quinnovi svěřen mikrofon. Je tak naprosto zřetelné, jakými klíčovými slovy a frázemi během

zdokumentované části tréninku svým svěřencům udával pokyny. Nahrávka trvá přesně 2 minuty a 5 vteřin a je veřejně přístupná na oficiálním kanálu klubu na YouTube.

a) Podstatná jména

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>A blue line</i>	Modrá čára
<i>A glove</i>	Hokejová rukavice
<i>A goal line</i>	Branková čára
<i>A good pace</i>	Dobré tempo
<i>A lap</i>	Kolo okolo ledu; užívané ve spojení dát si jedno kolo okolo ledu <i>to take lap</i>
<i>A pass</i>	Přihrávka
<i>A puck</i>	Puk
<i>A stick-to-stick pass</i>	Přihrávka z hokejky na hokejku

b) Slovesa

Výraz/slovní spojení	Význam
<i>To focus</i>	Soustředit se
<i>To make sure</i>	Ujistit se
<i>To move puck</i>	Přihrávat si s pukem; pohybovat pukem
<i>To push it</i>	Pořádně se snažit
<i>To regroup</i>	Zformovat se
<i>To shoot</i>	Vystřelit

2.4.3 Učebnice angličtiny pro sportovce

Kromě volně přístupných záběrů z tréninkových jednotek jednotlivých mužstev se dá slovní zásoba hokejových hráčů zkoumat také z *Učebnice angličtiny pro sportovce*, která pomáhá zájemcům o samostudium anglického jazyka. Na internetovém portálu langschooll.eu mohou tyto znalosti získat začátečníci, mírně pokročilí, středně pokročilí a pokročilí.

Cíle a zaměření deváté lekce ve výše zmiňované internetové učebnici angličtiny spočívají v naučení se slovní zásoby a frází týkajících se ledního hokeje a lyžování. „Připomenete si slovní zásobu související s počasím. Zopakujete si nepravidelná slovesa v minulém čase.“ (Langschool.eu, 2021)

Základní hokejovou terminologii jsem se pokusil zanalyzovat z lekce pro začátečníky a nejdůležitější věty týkající se prostředí hokeje jsem zapsal do níže uvedené tabulky. Jednoduché anglické věty korespondující s hokejem jsem následně přeložil s pomocí učebnice do českého jazyka.

a) Věty

Věta	Význam
<i>Ice hockey is a team sport.</i>	Lední hokej je týmový sport.
<i>A hockey stick is one piece of ice hockey equipment.</i>	Hokejka je součástí hokejové výbavy.
<i>Ice hockey is played with a puck.</i>	Hokej se hraje s pukem.
<i>One of the most famous competitions is called the National Hockey League.</i>	Jedna z nejznámějších soutěží se nazývá NHL.
<i>The introduction of helmets reduced the number of head injuries.</i>	Zavedení helem snížilo počet zranění hlavy.
<i>Do not forget to put in your mouth guard.</i>	Nezapomeň si vzít chránič zubů.
<i>Ice skates are boots with attached blades.</i>	Brusle jsou boty s noži připevněnými k podrážce.
<i>You must immediately leave the playing surface.</i>	Musíš neprodleně opustit hrací plochu.
<i>He plays at a centre position.</i>	Hraje na pozici středního útočníka.
<i>There are two defencemen in the field.</i>	V poli jsou dva obránci.
<i>A match starts with face-off.</i>	Zápas začíná vhazováním.
<i>Offence consists of one centre and two wingers.</i>	Útok je složený ze středního útočníka a dvou hráčů na křídle.
<i>The goaltender's job is to prevent the puck from entering the goal.</i>	Brankářovým úkolem je zabránit puku v proniknutí do branky.

2.5 Rozhovory

Jak fotbalistům, tak hokejistům, bylo položeno celkem 5 dotazů, zároveň ale také dostali za úkol zařadit do tabulek celkem 16 s daným sportem korespondujících výrazů. Všech 8 současných či bývalých profesionálních sportovců tento úkol splnilo.

2.5.1 Fotbalisté

Ke zmapování slovní zásoby fotbalových hráčů jsem vybral dva současné a dva bývalé profesionální fotbalisty z České republiky. Všichni z nich alespoň část své kariéry strávili v zahraničí. Tito lidé se fotbalem živil v Anglii, Belgii, Francii, Portugalsku, Itálii, Turecku, Rusku a Německu. Většina z nich se shodla na tom, že hlavním dorozumívacím prostředkem pro ně byl anglický jazyk, našli se ale i tací, kteří se rychle adaptovali na podmínky cizí země a snažili se naučit domovský jazyk.

Rozhovor bude začínat představením hráče, jeho fotbalovými kroky v jiné zemi, než je Česká republika, pokračovat bude pěti otázkami a zakončen roztríděním deseti základních podstatných jmen a šesti sloves fotbalové terminologie.

2.5.1.1 Martin Graiciar

Fotbalista Martin Graiciar (*1999) odstartoval svou kariéru v mládežnických výběrech Karlových Varů, Viktorie Plzeň, Sparty Praha a jeden rok strávil také na stáži v londýnském Arsenalu. Působení v dospělém fotbale započal v Liberci, následně pak putoval do rezervního týmu italské Fiorentiny z italské nejvyšší fotbalové soutěže.

V Itálii ve městě Florencie dokonce jeden rok sám žil. Po štaci na Apeninském poloostrově se vrátil zpět do České republiky, kde prošel výběry Sparty Praha, Liberce a v současné době obléká dres Mladé Boleslavi.

Odpovědi na otázky:

1. Na začátku, tedy v Anglii, jsem se dorozumíval anglicky. Už v mateřské a na základní škole jsem chodil na kroužek angličtiny, ve 14 letech to tak nebyl žádný problém. V Itálii jsem se nejprve také dorozumíval anglicky, ale postupně jsem se snažil mluvit italsky.
2. V Itálii jsem začal mluvit italsky po 3 měsících, na začátku jsem ale využíval angličtinu. Měli jsme zde například spoluhráče z Dánska, se kterými jsme se domlouvali anglicky. To pro nás bylo příjemnější.
3. Moc velkou ne. Někteří hráči a členové realizačního týmu anglicky uměli. I když jazyk neovládali tak dokonale, domluvit se s nimi dalo.
4. Určitě to překážka je, protože když si někdo nerozumí se spoluhráči, týmem nebo trenéry, je to problém. Je třeba vědět, co a jak dělat, jaké jsou pokyny.

5. Pro sportovce není potřeba ovládat celý jazyk, je ale důležité ovládat pojmy ve sportu. Když jsem šel do Fiorentiny, dali nám papíry s italskými pojmy a italskými fotbalovými slovy. O to jsem to tam měl jednodušší.

Fotbalové pojmy:

Znám, používám	Znám, nepoužívám	Neznám, nepoužívám
<i>A ball</i>	<i>A backline</i>	
<i>A counter-attack</i>		
<i>A cross</i>		
<i>A defeat</i>		
<i>A one versus one situation</i>		
<i>A pass</i>		
<i>A possession</i>		
<i>A post</i>		
<i>A save</i>		

<i>To counter</i>		
<i>To defend</i>		
<i>To lose</i>		
<i>To play on</i>		
<i>To press</i>		
<i>To score</i>		

2.5.1.2 Stanislav Vlček

Bývalý profesionální fotbalista Stanislav Vlček (*1976) prošel během své kariéry řadou českých klubů počínaje Divišovem, Bohemians Praha, Českými Budějovicemi, Olomoucí a konče pražskou Slavií. Český fotbalový hráč ale okusil také angažmá v zahraničí. Vlček strávil půl roku v Rusku v celku Dynamo Moskva, jeden a půl roku poté hrál také za RSC Anderlecht v hlavním městě Belgie, Bruselu.

Odpovědi na otázky:

1. Když jsem byl v Rusku, tak ruštinou, v Belgii pak anglicky.
2. V Belgii jsem začal umět základy za takového čtvrt roku. Pak už jsem se domluvil na tom, co jsem potřeboval.

3. Velkou. Když jsem odcházel do zahraničí, anglicky jsem moc neuměl, takže začátek pro mě byl složitější. Když jdete do cizí země, je to komplikace.
4. Myslím si, že ne. Pokud chcete v cizí kabině fungovat a zapadnout do party, musíte komunikovat.
5. Ty jsou samozřejmě nejdůležitější, těmi jsem začínal. Právě tohle musíte na hřišti vědět a znát. Tohle jsem se učil hned na začátku, bez té komunikace to nejde.

Fotbalové termíny:

Znám, používám	Znám, nepoužívám	Neznám, nepoužívám
<i>A backline</i>		
<i>A ball</i>		
<i>A counter-attack</i>		
<i>A cross</i>		
<i>A defeat</i>		
<i>A one versus one situation</i>		
<i>A pass</i>		
<i>A possession</i>		
<i>A post</i>		
<i>A save</i>		

<i>To counter</i>		
<i>To defend</i>		
<i>To lose</i>		
<i>To play on</i>		
<i>To press</i>		
<i>To score</i>		

2.5.1.3 Jakub Navrátil

Fotbalové kroky hráče Jakuba Navrátila (*1984) započaly v jihočeském městě Tábor, odkud následně putoval do Příbrami, Viktorie Plzeň a tureckého celku Sivasspor, kde strávil tři a půl roku. Po návratu do České republiky hájil barvy Mladé Boleslavi a Táborska, odkud v roce 2016 zamířil na půlroční hostování do třetiligového italského týmu Juve Stabia. V současné době zastává funkci kapitána v celku Táborska ve druhé nejvyšší české fotbalové soutěži.

Odovědi na otázky:

1. V Turecku jsem mluvil nejprve anglicky, pak jsem se ale naučil turecky. V Itálii jsem ze začátku také mluvil anglicky, raději se s námi ale chtěli bavit italsky, takže jsem se jejich jazyk musel naučit.
2. Na hřišti pochytíte jazyk rychle, v Turecku jsem uměl základy angličtiny zhruba za půl roku. Pořádně jsem začal mluvit po roce.
3. Člověk se musí na hřišti domluvit rukama, nohama, takže to jde rychle. Klub ale zaměstnával překladatele, takže tak velkou bariéru to na začátku netvořilo.
4. Rozhodně je lepší, když ukazuje snahu se učit. Když se jazyk učí, je to hodně velké plus. Daleko lépe pak daný hráč zapadne, i kdybych to pak vzal z té opačné strany, tedy když přijde cizinec k nám do Čech.
5. Je to naprostý základ. Fotbalovou terminologií by měl ovládat úplně každý hráč.

Fotbalové termíny:

Znám, používám	Znám, nepoužívám	Neznám, nepoužívám
<i>A backline</i>		
<i>A ball</i>		
<i>A counter-attack</i>		
<i>A cross</i>		
<i>A defeat</i>		
<i>A one versus one situation</i>		
<i>A pass</i>		
<i>A possession</i>		
<i>A post</i>		
<i>A save</i>		

<i>To counter</i>		
<i>To defend</i>		
<i>To lose</i>		
<i>To play on</i>		
<i>To press</i>		
<i>To score</i>		

2.5.1.4 Karel Poborský

Bývalý český fotbalista Karel Poborský (*1972) je rodákem z Jindřichova Hradce a v České republice prošel kluby z Třeboně, Českých Budějovic či Viktorie Žižkov. Během své fotbalové kariéry oblékal také dres dvou „pražských S“, tedy Sparty a Slavie.

Někdejší reprezentant národního týmu České republiky působil řadu let i v zahraničí a to konkrétně jeden a půl roku v anglickém Manchesteru United, tři roky v Portugalsku u týmu Benficy Lisabon a jeden a půl roku v Laziu Řím v Itálii.

Odovědi na otázky:

1. Vždycky jsem se snažil mluvit tím domovským jazykem, ve které zemi jsem byl. Takže v Anglii anglicky, v Portugalsku portugalsky a v Itálii italsky. Na začátku všeho byla ale samozřejmě vždycky angličtina, ale třeba v Portugalsku jsem se chtěl rychle přehodit do portugalštiny.
2. V Anglii jsem musel začít od prvního dne, protože česky tam samozřejmě nikdo nemluví. Ale řekl bych dva až tři měsíce. Pak jste schopní relativně bez nervů fungovat.
3. Má to dva pohledy. Jeden je takový sportovní na hřišti, protože ten fotbal je všude stejný. Je to spíše o návycích, pár slovíčkách a automatickém chování sportovce. Ale samozřejmě venku dokud jazyk nepochopíte a nezačnete vnímat, je to problém.
4. Myslím, že jo. Prvotně je to vždycky o nějaké sportovní kvalitě, ale jde spíš o to, že jestli chce mít sportovec život mimo fotbal kvalitní, bez jazykové znalosti je to složité.
5. Jak už jsem řekl, je to o pár důležitých slovíčkách, je to ale určitě to základní, co by měl každý hráč ovládat.

Fotbalové termíny:

Znám, používám	Znám, nepoužívám	Neznám, nepoužívám
<i>A backline</i>		
<i>A ball</i>		
<i>A counter-attack</i>		
<i>A cross</i>		
<i>A defeat</i>		

<i>A one versus one situation</i>		
<i>A pass</i>		
<i>A possession</i>		
<i>A post</i>		
<i>A save</i>		

<i>To counter</i>		
<i>To defend</i>		
<i>To lose</i>		
<i>To play on</i>		
<i>To press</i>		
<i>To score</i>		

2.5.2 Hokejisté

Ke zmapování slovní zásoby hokejových hráčů jsem vybral čtyři bývalé profesionální hokejisty z České republiky. Stejně jako fotbalisté strávili i oni velkou část své kariéry v zahraničních klubech. Jde zejména o Spojené státy americké, Kanadu, Rusko a hokejové ligy s těmito zeměmi spojené. Hokejisté se shodli na tom, že anglický jazyk patří či patřil mezi hlavní dorozumívací prostředky, adaptace na podmínky a jazyk v cizí zemi ale u každého z nich neprobíhala stejně jednoduše.

Rozhovor bude také začínat představením hráče, jeho hokejové kariéry v cizí zemi, pěti otázkami a rozřazením deseti podstatných jmen a šesti sloves korespondujících s hokejovou terminologií.

2.5.2.1 David Kočí

David Kočí (*1981) je bývalým českým profesionálním hokejistou, který začínal s hokejem v mládežnických výběrech pražské Sparty. Odsud následně putoval do nižších soutěží v Kanadě a USA. Během své hokejové kariéry vystřídal řadu klubů i v nejprestižnější soutěži světa, NHL. Dva roky hájil barvy Chicaga Blackhawks, jeden rok Tampy Bay Lightning, čtyři starty si připsal i v dresu St. Louis Blues a poslední dva roky v zámoří strávil v Coloradu Avalanche.

Odpovědi na otázky:

1. Anglicky.

2. Zhruba tři měsíce.
3. Nepředstavoval.
4. Je to dost složité, moc velkou šanci nemá. Dneska ale na druhou stranu každý ten základ umí. Angličtina je univerzální jazyk, takže se ho každý učí i ve škole. Neznám sportovce, který by neuměl alespoň základní slovíčka.
5. Je to důležité, když umíte sportovní výrazy, stačí to k tomu, abyste se na hřišti nebo na ledě prosadili. Tohle se naučíte rychle, všechno se opakuje.

Hokejové termíny:

Znám, používám	Znám, nepoužívám	Neznám, nepoužívám
<i>A deflection</i>		
<i>A face-off</i>		
<i>A net</i>		
<i>A period</i>		
<i>A post</i>		
<i>A setup</i>		
<i>A shootout</i>		
<i>A wrister</i>		
<i>Elbowing</i>		
<i>Slashing</i>		

<i>To attack</i>		
<i>To get a penalty</i>		
<i>To improve a lead</i>		
<i>To move puck</i>		
<i>To regroup</i>		
<i>To play short-handed</i>		

2.5.2.2 Václav Nedorost

Profesionální hokejista Václav Nedorost (*1982) pochází z Českých Budějovic a patří mezi odchovance místního klubu. Během své kariéry v českém hokeji vystřídal také výběry Liberce nebo Plzně a v současné době působí v klubu SAMSON České Budějovice ve čtvrté nejvyšší ligové soutěži.

Nedorost nakoukl také do zahraničních klubů. V ruské KHL hrál za týmy Doněcku, Popradu, Bratislavy nebo Novokuzněcku. Smlouvu v zámoří mu nabídlo několik klubů z nižších soutěží, ale třeba také Florida Panthers či Colorado Avalanche z NHL.

Odovědi na otázky:

1. Anglicky.
2. Myslím, že do třech měsíců jsem plně mluvil. A to jsem základ tolik neovládal.
3. Nic hrozného to nebylo. Angličtina těžká nebyla, spíš v Rusku jsem měl problémy s jazykem.
4. Podle mě rozhodují vždycky výkony na hřišti nebo na ledě, ten jazyk tak velký překážka není. Samozřejmě je snadnější, když si člověk může promluvit s okolím, ale i bez něj se může prosadit.
5. Je to základ, každý to pochytí. Všechno se opakuje.

Hokejové termíny:

Znám, používám	Znám, nepoužívám	Neznám, nepoužívám
<i>A face-off</i>	<i>A deflection</i>	
<i>A net</i>	<i>A setup</i>	
<i>A period</i>		
<i>A post</i>		
<i>A shootout</i>		
<i>A wrister</i>		
<i>Elbowing</i>		
<i>Slashing</i>		

<i>To attack</i>		
<i>To get a penalty</i>		
<i>To improve a lead</i>		
<i>To move puck</i>		
<i>To regroup</i>		
<i>To play short-handed</i>		

2.5.2.3 Ondřej Pavelec

Dnes už bývalý hokejový brankář Ondřej Pavelec (*1987) působil v mládeži hokejové klubu z Kladna, brzy ale kvůli hokeji putoval za Atlantský oceán. Během své profesionální kariéry chytal za několik týmů v nižších amerických a kanadských soutěžích, řadu let ale hrál i v NHL.

V zámoří okusil nejlepší hokejovou ligu světa v dresu Atlanty Thrashers, Winnipegu Jets a New Yorku Rangers. Na české úrovni chytal za Liberec, při hostování ve finské nejvyšší hokejové soutěži strážil bránu Lahti.

Odpovědi na otázky:

1. Anglicky. Většinu kariéry jsem strávil v zámoří. Když jsem přijel, moc jsem angličtinu neuměl. Sice jsem se ji učil, tam mě ale vyvedli z omylu. Ale zároveň jsem mluvil i česky, protože jsem měl spoluhráče z Česka a ze Slovenska.
2. Přijel jsem tam v 17 letech a první rok jsem měl slovenského spoluhráče, takže jsem se nenaučil vůbec nic. Další rok mě ale vyměnili a za rok jsem pak pobral skoro všechno. U odborných věcí si pořád moc jistý nejsem, na normální komunikaci mi ale stačil rok.
3. Vůbec. Od začátku jsem se snažil komunikovat sám a měl jsem štěstí na spoluhráče i na trenéry, takže když viděli, že mám snahu se učit, snažili se mi to zpříjemnit co nejméně. Nikdy jsem s tím neměl problémy a nikdy mě to nepřivedlo do nějaké nepříjemné situace.
4. Hodně, hodně těžko. V dnešní době to bez jazyka vůbec nejde. Je pár výjimek, které to dokázat můžou, ale většina k tomu jazyk potřebuje.
5. Samozřejmě, v tom sportovním odvětví je důležité se domluvit. Je to základ. Ten život ale nekončí na hřišti, takže je potřeba začlenit se i normálně. Dřív nebo později se to všichni musí naučit. Ty fráze a slova ze hřiště na tohle nestačí.

Hokejové termíny:

Znám, používám	Znám, nepoužívám	Neznám, nepoužívám
<i>A deflection</i>		
<i>A face-off</i>		
<i>A net</i>		
<i>A period</i>		

<i>A post</i>		
<i>A setup</i>		
<i>A shootout</i>		
<i>A wrister</i>		
<i>Elbowing</i>		
<i>Slashing</i>		

<i>To attack</i>		
<i>To get a penalty</i>		
<i>To improve a lead</i>		
<i>To move puck</i>		
<i>To regroup</i>		
<i>To play short-handed</i>		

2.5.2.4 Patrik Eliáš

Patrik Eliáš (*1976) patří mezi nejznámější české hokejisty. Kariéru ukončil v roce 2016 a hokejová veřejnost ho zná zejména díky působení v zámořské NHL v dresu New Jersey Devils. Hrál ale také v nižších amerických hokejových soutěžích, České republice nebo Rusku. Eliáš nastupoval v nejvyšší české soutěži za Kladno, Znojmo či Pardubice, v ruské KHL hrál za Magnitogorsk.

Odpovědi na otázky:

1. Ručním. Ze začátku to byly hlavně ruce, pak ale samozřejmě anglicky.
2. Základy tak po roce, pořád to ale bylo hodně lámané. Velkou roli sehrál také ostych. Než si člověk začal věřit a mluvil tak nějak v pohodě, trvalo to i tři roky.
3. Určitě.
4. Zažil jsem, že některý z kolegů to dokázal. Už jsem viděl, že někdo po 10 nebo 15 letech řeč skoro neovládá, ale to byli spíš kluci z Ruska. Měli svou komunitu, drželi pospolu, nejevili zájem se něco naučit.
5. Je to základ. Při trénincích i během komunikace s médii se vás ptají na stejné otázky a prostě to musíte ovládat. Ale myslím si, že se to člověk naučí celkem rychle, všechno se hodně opakuje.

Hokejové termíny:

Znám, používám	Znám, nepoužívám	Neznám, nepoužívám
<i>A deflection</i>		
<i>A face-off</i>		
<i>A net</i>		
<i>A period</i>		
<i>A post</i>		
<i>A setup</i>		
<i>A shootout</i>		
<i>A wrister</i>		
<i>Elbowing</i>		
<i>Slashing</i>		

<i>To attack</i>		
<i>To get a penalty</i>		
<i>To improve a lead</i>		
<i>To move puck</i>		
<i>To regroup</i>		
<i>To play short-handed</i>		

2.5.3 Celkové zjištění

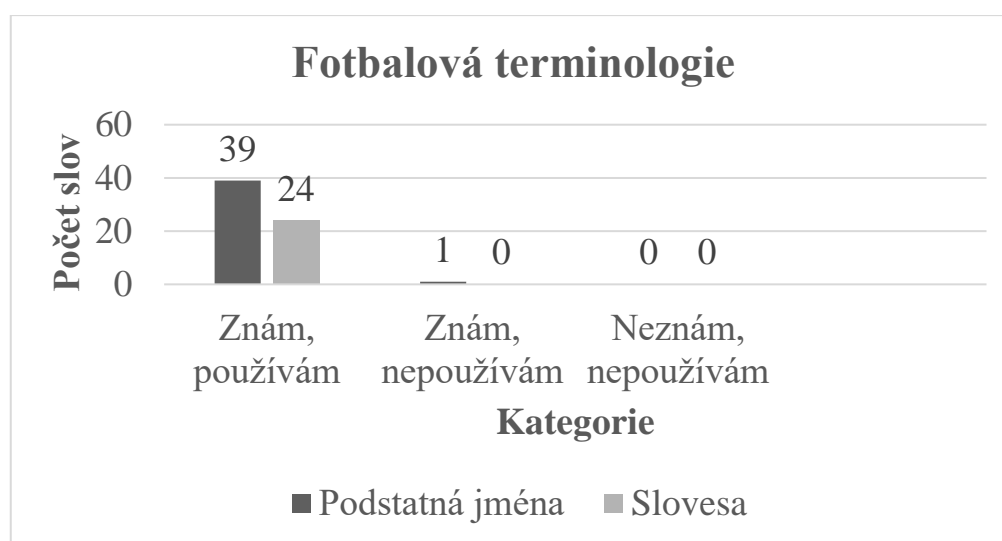
Odpovědi na otázky týkajících se jazykových dovedností fotbalistů a hokejistů v zahraničním angažmá se v mnohém shodovaly. Pro dnes již bývalé sportovce nebylo jednoduché přijít do cizí země a učit se od základů nový jazyk. Většina z nich konstatovala, že průměrná doba na pochopení základů angličtiny se pohybovala v rozmezí od tří měsíců výše.

Ti mladší se učili anglický jazyk už při studiích na základních či středních školách, proto pro ně jazyk nepředstavoval nijak velkou překážku. V případě šance sportovců prosadit se v zahraničních klubech bez pomoci jazyka se sportovci také nezávisle na sobě shodli, že důležité jsou kromě jazykových znalostí také dovednosti přímo na hřišti či ledové ploše. Člověk si musí najít vlastní cestu, někteří zvládnou jazykovou bariéru lépe, někteří hůře.

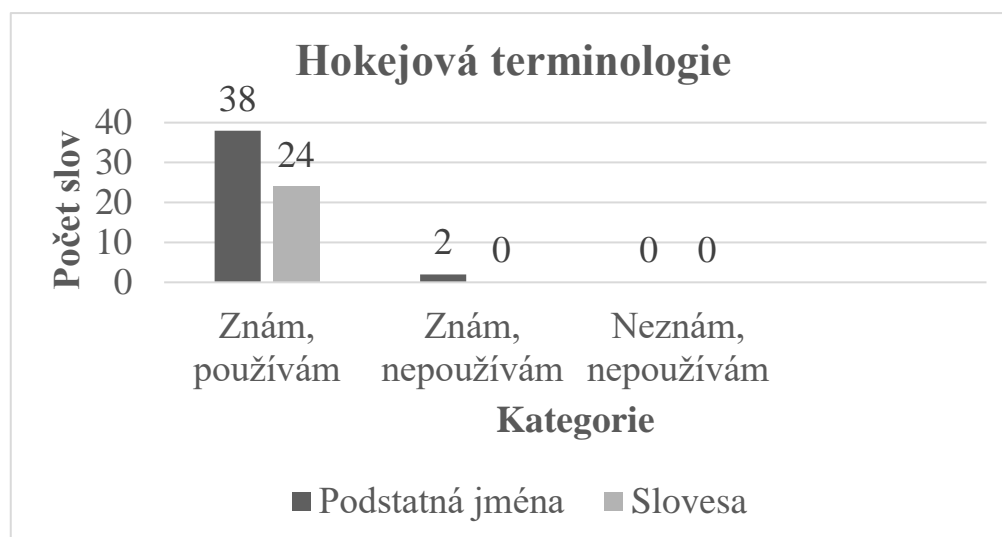
Dále se fotbalisté i hokejisté zaměřili na znalost sportovní terminologie a téměř všichni konstatovali, že bez ní se sportovec mimo Českou republiku neobejde. I přes to, že se tato mluva často mísí a shoduje ve více jazycích, pro hráče je tato oblast jazyka klíčová.

Při dotazech ohledně znalosti či neznalosti 16 vybraných anglických sportovních termínů se daní sportovci, až na několik málo výjimek, shodli na tom, že všechna podstatná jména a slovesa týkající se fotbalové a hokejové mluvy znají.

Slova rozřazovali do tabulek čtyři fotbalisté a čtyři hokejisté. Fotbalisté vykázali ve třech případech 100 % úspěšnost, v jednom případě zařadil fotbalový hráč jedno slovo do kategorie „Znám, nepoužívám“.

U hokejistů šlo prakticky o to samé. Tři ze čtyř hráčů, kteří během své kariéry působili v zahraničních klubech, vykázali při zmínce hokejové terminologie 100 % úspěšnost a jeden hráč zařadil dvojici slov do kategorie „Znám, nepoužívám“.

Fotbaloví i hokejoví hráči vykazovali dobrou znalost termínů ze sportovního mluvy, jejichž prostřednictvím eliminovali potenciální jazykové problémy během pobytu v klubech mimo Českou republiku.

Závěr

V úvodu své bakalářské práce jsem nastínil, jakým směrem se bude práce upínat i to, jaká témata bych chtěl prozkoumat podrobněji. Postupně jsem rozebral anglický jazyk z obecného hlediska, dále jsem vystavil angličtinu porovnání s dalšími jazyky světa a následně také rozebral základy anglické slovní zásoby.

Následně jsem pokračoval klíčovou částí své práce, tedy profesionálním sportem a jazykem. Prozkoumal jsem oblast sportovního slangu či fotbalovou a hokejovou terminologii, kterou využívají ke své práci komentátoři a sportovci. V teoretické části jsem nastínil také nejčastěji používaná fotbalová a hokejová slova a porovnal sportovní terminologii českého jazyka s terminologií anglickou.

Praktickou část jsem založil na výzkumu týkajícím se fotbalových a hokejových termínů, které jsem během sledování videonahrávek sestřihů zápasů a tréninků vybraných profesionálních sportovních soutěží a tréninků odposlouchal. Poslední části celé mé bakalářské práce se týkaly rozhovorů s osmi vybranými současnými či bývalými profesionálními sportovci, se kterými jsem rozebíral složitost jazyka v zahraničním angažmá, časové období, za které se naučili jazykové základy nebo otázku, zda se sportovec dokáže v zahraničí bez jazykových znalostí uplatnit.

Po rozhovorech jsem s fotbalisty a hokejisty řešil, zda rozumí či nerozumí 16 vybraným sportovním termínům. Výsledky dopadly velice uspokojivě, viz. podkapitola s názvem „Celkové zjištění“.

Sportovní terminologie patří mezi velice rozmanité složky jakéhokoliv světového jazyka a konkrétně angličtina patří mezi jazyky, které do této kategorie přispívají velice výrazně. Slova týkající se fotbalové a hokejové mluvy, která se původně používala výhradně v anglickém jazyce, přejala také čeština.

V úvodu své bakalářské práce jsem psal o faktu, že téma slovní zásoby a profesionálních sportovců nepatří ve světě mezi každodenně probíraná témata, je však nedílnou součástí života těch, kteří v klubech v cizích zemích působí. A přesně tato slova potvrdili i samotní fotbalisté a hokejisté.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

BUJAS, Željko. *Frequency lists as aids in analysing the etymological composition of English*. Studia Romanica et Anglica Zagrabiana, 1968, no. 25–26, s. 129 – 148. ISSN 0039-3339

CRYSTAL, David. *The English Language*. Second Edition. Penguin Books, 2002, s. 1-5. ISBN-13: 978-0-141-00396-2

HUGO, Jan a kol. *SLOVNÍK NESPISOVNÉ ČEŠTINY*, 3. rozšířené vydání. MAXDORF, 2009, s. 34 – 35. ISBN 978-80-7345-198-1

KUIPER, Koenraad. *The linguistic performance of auctioneers and Sportscasters*. Smooth Talkers. Mahwah, NJ: Erlbaum, 1996, s. 96. ISBN 978-0805817195

Internetové zdroje:

AFC BOURNEMOUTH, 2019, EDDIE HOWE MIC'D UP | Fascinating insight into AFC Bournemouth training, YouTube video. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=OmqqPhdTYZk&ab_channel=AFCBournemouth

BOZDĚCHOVÁ, Iva (2017): ANGLICISMY V ČESKÉM LEXIKU. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny. [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/ANGLICISMY_V_ČESKÉM_LEXIKU

BUNDESLIGA, 2021, SC Freiburg – Borussia Dortmund | 2-1 | Highlights I Matchday 20 – Bundesliga 2020/21, YouTube video. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=C1_Nx30NuiQ&ab_channel=Bundesliga

COWGILL, Warren and JASANOFF, Jay H. "Indo-European languages". Encyclopedia Britannica, 13 Mar. 2020. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Indo-European-languages>

HUBÁČEK, Jaroslav; KRČMOVÁ, Marie (2017): SOCIOLEKT. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>

IIHF, 2021. HISTORY OF ICE HOCKEY. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.iihf.com/en/statichub/4808/history-of-ice-hockey>

KHL, 2021. Daily KHL Update – January 6th, 2021 (English), YouTube video. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Y265juUdmq0&ab_channel=%D0%9A%D0%A5%D0%9B

LEXICO, 2021. How many words are there in the English language. [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.lexico.com/explore/how-many-words-are-there-in-the-english-language>

LEXIKO, 2021. O slovnících. [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.lexiko.ujc.cas.cz/index.php?page=3#psjc>

MANCHESTER UNITED, 2021. Highlights | Manchester United 3-3 Everton | Premier League, YouTube video. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ZB6wp07_4RU&ab_channel=ManchesterUnited

MEDOVÁ, Lucie Taraldsen (2017): IDIOM. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny. [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/IDIOM>

MUFWENE, Salikoko Sangol. "Lingua franca". *Encyclopedia Britannica*, 12 Aug. 2010. [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/lingua-franca>

NEW YORK RANGERS, 2020. Coach Quinn Mic'd Up During Phase 3 Training Camp Practice | New York Rangers, YouTube video. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=zP87_WQeIeg&ab_channel=NewYorkRangers

NHL, 2021. Penguins @ Islanders 2/11/21 | NHL Highlights, YouTube video. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=V7sbfO1yd44&ab_channel=NHL

ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY, 2021. Football. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/word/football>

ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY, 2021. Hockey. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/word/hockey>

POTTER, Simeon and CRYSTAL, David. "English language". Encyclopedia Britannica, 20 Oct. 2020, <https://www.britannica.com/topic/English-language>.

SERIE A, 2021. Milan 4-0 Crotona | Braces for Ibrahimovic & Rebic Keep Milan Top | Serie A TIM, YouTube video. [cit. 2021-20-10]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=79SIVQ4NACY&ab_channel=SerieA

Učebnice angličtiny pro sportovce – začátečníci. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://langschoo1.eu/textbook/beginners-sport-en/instructions.cs.html>

Učebnice angličtiny pro sportovce – začátečníci. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://langschoo1.eu/textbook/beginners-sport-en/unit01.cs.html>

Učebnice angličtiny pro sportovce – začátečníci. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://langschoo1.eu/textbook/beginners-sport-en/unit09.cs.html>